

Wrocław, 3 grudnia 2018 r.

Recenzja rozprawy doktorskiej
Pani mgr Ewy Durawy
pt. „**Pakiet onkologiczny jako paradygmat procesu diagnostycznego i podjęcia leczenia**
pacjenta z chorobą nowotworową”
wykonanej na Wydziale Nauk o Zdrowiu
Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu
pod kierunkiem promotora - **prof. dr hab. Joanny Rosińczuk**
i promotora pomocniczego **dr Piotra Karnieja**

OCENA MERYTORYCZNA PRACY

1. Temat pracy, trafność podjętej problematyki badawczej i jej oryginalność

We współczesnej onkologii ogromne znaczenie mają nie tylko udoskonalone techniki chirurgiczne, radioterapeutyczne czy klasyczna chemioterapia, immunoterapia i hormonoterapia, ale również organizacja systemu leczenia onkologicznego. W większym stopniu niż wiele nowych drogich leków i technologii na poprawę wyników leczenia nowotworów wpływają:

- postępowanie i decyzje wielodyscyplinarne,
- planowanie leczenia,
- koordynacja tego procesu,
- monitorowanie,
- audyty,
- wyciąganie wniosków z uzyskanych wyników.

Sprzyja to optymalnemu wykorzystaniu dostępnych zasobów i zmniejsza koszty społeczne chorób nowotworowych (absencja zawodowa i rodzinna, kalectwo, depresja, wykluczenie społeczne i zawodowe).

Wprowadzony w Polsce w 2015 tzw. Pakiet Onkologiczny (DILO) miał na celu m. in. stworzenie i promowanie ośrodków zapewniających kompleksową, skoordynowaną i wydajną czasowo opiekę na wszystkich etapach choroby gdyż doświadczenia innych krajów wykazały, że leczenie w tych placówkach jest bardziej efektywne kosztowo. Terapia jest w takich ośrodkach odpowiednio skoordynowana, co skutkuje lepszymi wynikami terapeutycznymi i ekonomicznymi. Również Unia Europejska w licznych rezolucjach, deklaracjach i raportach wzywa państwa członkowskie do utworzenia sieci interdyscyplinarnych ośrodków leczenia raka zgodnie z wytycznymi UE, ponieważ leczenie w tego typu ośrodkach niewątpliwie zwiększa szanse przeżycia i podnosi jakość życia pacjentów.

Zasadniczym celem ocenianej przez mnie Dysertacji doktorskiej Pani mgr Ewy Durawy była ocena realizacji pakietu onkologicznego jako nowego paradygmatu leczenia chorób nowotworowych zgodnie z założeniami rozporządzenia MZ. Analizę oparto o dane pochodzące z Dolnośląskiego

Centrum Onkologii we Wrocławiu oraz o wyniki ankiety wśród 5 ekspertów realizujących Pakiet Onkologiczny.

Założenia przyjęte przez Autorkę rozprawy są oryginalne i ciekawe z punktu widzenia poznawczego ale i praktycznego. Uważam, że podejmowanie tej tematyki badań jest uzasadnione i pożądane. W związku z powyższym tematykę podjętego badania uważam za bardzo ważną i oryginalną.

2. Uzyskane rezultaty i ich znaczenie dla nauki i praktyki

W wyniku przeprowadzonych badań, analizy statystycznej wyników Doktorantka sformułowała 7 wniosków będących jednoznaczną odpowiedzią na ustalone cele pracy. Wskazują, między innymi, że Pacjenci chętnie korzystali z konsyliów, diagnostyki wstępnej i pogłębionej w DCO jako ośrodka realizującym skoordynowaną, wielodyscyplinarną opiekę onkologiczną oraz, że - w ocenie ekspertów - wprowadzenie DILO poprawiło jakość opieki nad pacjentem i skróciło czas diagnostyki. Jednocześnie eksperci negatywnie ocenili nadmiar biurokracji i dokumentacji związanej z realizacją DILO.

Obserwacje poczynione przez Doktorantkę mają zatem **istotne implikacje poznawcze i organizacyjne**.

3. Poprawność formalno językowa, stylistyczna i interpunkcyjna

Praca napisana jest poprawnym językiem, z użyciem prawidłowej stylistyki i terminologii. Szczegółowa lektura pracy pozwoliła wprowadzić wykryte literówki i niezręczności stylistyczne czy interpunkcyjne, jednak w mojej opinii nie wpływają one na całość dysertacji. Wartość merytoryczna pracy idzie w parze z umiejętnością argumentacji i polemiki. Edycja pracy jest prawidłowa i staranna.

OCENA METODOLOGICZNA PRACY

A. Dobór literatury, umiejętność wykorzystywania źródeł

Piśmiennictwo obejmujące 132 pozycje bezpośrednio związane z tematyką pracy. Część piśmiennictwa to akty prawne, rozporządzenia, zarządzenia i komunikaty NFZ i MZ. Piśmiennictwo jest właściwie dobrane i odpowiednio cytowane. Autorka poprawnie prezentuje swoje poglądy, oraz jest w stanie sprawnie je wspierać posługując się wynikami badań własnych oraz piśmiennictwem.

B. Poprawność formułowania problemów i hipotez (założeń badawczych)

Cele badań sprecyzowano jednoznacznie i rzeczowo. Badanie oparte jest na analizie danych i na ocenie ekspertów (metoda delficka). Należy podkreślić, że cały proces analizy jest szczegółowo i poprawnie opisany. Wnioski są jednoznaczną odpowiedzią na ustalone cele pracy.

C. Trafność doboru metod i narzędzi badawczych, umiejętność ich zastosowania

Rozdział dotyczący metod użytych w badaniach zajmuje 3 strony oraz dodatkowych sześć stron załącznika zawierającego ankietę ekspercką wraz z odpowiedziami poszczególnych ekspertów.

Należy podkreślić, że starannie opisana metodyka wnosi do pracy dodatkowy walor w postaci możliwości potencjalnego powtórzenia analiz w oparciu o dane innego ośrodka onkologicznego i innych ekspertów oraz porównania wyników. Założenia i metody pracy, dobór badanych modeli i analiza uzyskanych wyników (w tym analiza statystyczna) nie budzą żadnych zastrzeżeń. Wnioski są wyważone i wynikają z przeprowadzonych badań i ich analizy. Doktorantka podkreśla poznawcze implikacje wyników pracy poparte danymi z piśmiennictwa.

D. Prawdliwość układu pracy i struktury podziału treści

Dysertacja posiada tradycyjny układ: na 135 stronach zawiera spis treści, wykaz stosowanych skrótów, 7 rozdziałów, zakończona jest wnioskami, spisem piśmiennictwa, tabel, wykresów i rycin, załącznikiem oraz opatrzona streszczeniami w języku polskim i angielskim. Dziesięć rycin oraz 45 tabel i 16 wykresów jest doskonałej jakości i znakomicie ilustruje wyniki.

Wstęp zawarty jest na 48 stronach. Jest napisany przejrzysto, stanowi opis epidemiologii nowotworów oraz systemu opieki onkologicznej w Polsce. Ta część pracy świadczy o umiejętności Doktorantki zwięzłego korzystania z danych epidemiologicznych oraz piśmiennictwa, w tym z aktów prawnych.

Na kolejnych 43 stronach Doktorantka sprawozdaje wyniki badań posługując się czytelnymi wykresami, rycinami i tabelami znakomicie ilustrującymi uzyskane dane.

Dyskusja spisana na 20 stronach jest - podobnie jak wstęp pracy - merytoryczna. Podsumowując - układ i podział pracy są prawidłowe.

UWAGI I PROPOZYCJE

Z obowiązku Recenzenta chciałbym zwrócić uwagę i uściślić następujące kwestie:

- I. Praca zyskałaby, gdyby zawierała bardziej szczegółowy opis i analizy tabel zawierających wskaźniki zachorowalności i przeżywalności sporządzonych na bazie danych WHO.
- II. Należałoby rozważyć aby poza 5 ekspertami będącymi przedstawicielami jednostek opieki zdrowotnej stanowiących elementy polskiej opieki onkologicznej powołać do grona ekspertów przedstawicieli Organizacji Pacjentekich, a nawet samych Pacjentów spoza tych Organizacji. Być może ciekawy byłby również głos ekspertów - przedstawicieli NFZ i MZ.

Wszystkie wymienione zastrzeżenia w żaden jednak sposób nie umniejszają wartości pracy. **Po wnikliwej lekturze dysertacji Pani mgr Ewy Durawy oceniam ją bardzo wysoko.** Jest to obszerne i samodzielne opracowanie i rozwiązanie aktualnego problemu naukowego przy użyciu nowoczesnych metod i jest dowodem umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. **Dlatego stawiam wniosek o wyróżnienie i nagrodzenie niniejszej rozprawy doktorskiej przez Radę Naukową Wydziału Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu za rzetelne opracowanie nowatorskiego i ważnego tematu badawczego.** Badanie jest bowiem ważnym głosem w dyskusji na temat roli czynników organizacyjnych w polskim systemie ochrony zdrowia i ważnym jego składnikiem – leczeniem onkologicznym.

PODSUMOWANIE

Zdaniem Recenzenta, oceniana **monografia Pani mgr Ewy Durawy pt. „Pakiet onkologiczny jako paradygmat procesu diagnostycznego i podjęcia leczenia pacjenta z chorobą nowotworową”** wykonanej na Wydziale Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu pod kierunkiem promotora - **prof. dr hab. Joanny Rosińczuk i promotora pomocniczego - dra Piotra Karnieja spełnia kryteria przypisane w art.13 ust.1**

ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach naukowych i tytule naukowym w zakresie sztuki (Załącznik do obwieszczenia Marszałka Sejmu RP z dnia 2 grudnia 2014 r. – Dz. U. poz. 1852) **rozprawom na stopień naukowy doktora.**

Dlatego zwracam się z pełnym przekonaniem do Rady Naukowej Wydziału Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu o dopuszczenie Pani mgr Ewy Durawy do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Z wyrazami szacunku,

Ryszard Męszyni